

Som institution omfatter denne kreds en højeste sagkundskab.

Bygningssynet udarbejder hvert 5. år til forelæggelse for ministeren forslag til revision af listen over de fredede bygninger og prøver i øvrigt alle spørgsmål i forbindelse med de fredede bygningers bevaring. De ekspeditionsmessige hovedopgaver er behandlingen af forslag til bygningsændringer og delvis i tilslutning hertil af ansøgninger om tilskud til istandsættelses- eller vedligeholdelsesarbejder og endelig men sjældnere af ansøgninger om tilladelse til nedrivning af fredede bygninger. Ved alle disse sager ydes der fra synet også ved dets tekniske medarbejdere en omfattende og for ejerne vederlagsfri konsultativ virksomhed. Synet er principielt eneste instans, men lovens forskellige modifikationer medfører, at de mere betydningsfulde afgørelser træffes af andre organer. Således skal i henhold til § 5 synet, hvis det ikke kan tiltræde et nedrivningsandragende, gøre indstilling til ministeriet om, at den pågældende ejendom erhverves. Herefter kan det tænkes, at ministeriet opgiver sagen og meddeler nedrivningstilladelsen. I modsat fald skal sagen forelægges bevillingsmyndighederne, d. v. s. finansudvalget. Endvidere skal i henhold til § 10 pålæg til ejere om istandsættelse af A-fredede bygninger, der vanrøgtes, godkendes af ministeriet.

Såfremt en ejer er utilfreds med synets stillingtagen i sager om bygningsarbejder, vil han ved at sætte sagen på spidsen og forlange nedrivningstilladelse i henhold til § 5 kunne få ministeriet impliceret i sagen, men bygningssynets administration på dette område er hidtil foregået næsten uden friktioner.

Allerede under debatten om bygningsfredningslovens tilblivelse rejste sig spørgsmålet om en evt. overinstans for Det særlige bygningssyn, uden at dette dog vandt tilslutning, og synet har herefter i de forløbne 48 år været taget sine opgaver som afgørende instans, når bortses fra de nævnte modifikationer for de mest centrale spørgsmåls vedkommende. For de øvrige opgavers vedkommende vil de saglige beslutninger af synet som det organ, der principielt omfatter den højeste sagkundskab, ikke kunne tænkes påklaget til en mere sagkyndig kreds. Ydelsen af tilskud eller erstatninger har under den nuværende form karakter af fordelingen af en dispositionsbevilling og foretages derfor naturligt af synet. Hvis de til rådighed stående midler muliggjorde udredelse til ejerne af alle konstaterbare tab ved forpligtelsen til bygningsfulde opretholdelse, ville måske en anden kreds hensigtsmæssigere kunne fastsætte erstatningerne.

Tanken om en overinstans fremkom påny i for-

bindelse med debatten om lovforslaget i folketingsåret 1964-65 sammen med forslag om en udvidelse af kredsen af medlemmer. Etableringen af en overinstans vil imidlertid, som det fremgår foran, strukturelt og sagligt være problematisk.

Med hensyn til spørgsmålet om en udvidelse af medlemskredsen i bygningssynet har specielt tanken om, at mennesker med lokale interesser deltager i synets afgørelser været fremme. Lokale interesser kan i denne henseende tænkes i 2 relationer dels til koordinering med de meget vigtige byplanmæssige problemer, dels til sikring af interesserne for ejerne af de fredede bygninger. Kommunale interesser kan yderligere spille ind ved nedrivningssager.

Man har derfor ment, at der vil kunne opnås et sagligt forsvarligt supplement af kredsen i Det særlige bygningssyn ved en udvidelse dels med et medlem indstillet af Københavns kommune og Den danske købstadforening i fællesskab, idet disse områder rummer over halvdelen af landets fredede bygninger og med en relativt ensartet problematik, samt med et medlem indstillet ligeledes i fællesskab af sognerådsforeningerne og Bymæssige kommuner, der især kan forventes at interessere sig for problemerne omkring bygninger på landet. Det måtte så stå de pågældende frit for evt. som medlemmer at indstille ejere eller brugere af fredede ejendomme. Med hensyn til formandskabet i bygningssynet har man foreslået udtrykkeligt lovfæstet den hidtil i praksis fulgte ordning, at rigsantikvaren (tidligere direktøren for nationalmuseet) er formand.

Til § 4.

Ifølge denne bestemmelse, der træder i stedet for den gældende lovs § 4, får fredningen som hidtil prioritet forud for alle andre rettigheder over den pågældende ejendom, hvilket er nødvendigt til fredningens sikring.

Fredningen tinglyses på ejendommen på bygningssynets begæring.

Medens meddelelse om fredningen efter den gældende lov gives ejeren efter reglerne for dommes forkyndelse, foreslås det i stk. 2, at ministeren fastsætter de nærmere forskrifter om meddelelsen til ejeren. Der tilsigtes herved en smidiggørelse af meddelelsesformen, men det må fremdeles sikres, at meddelelsen bevisligt er kommet til ejerens kundskab.

En del bygninger f. eks. på visse små øer samt visse monumenter er beliggende på umatrikuleret areal. Ministeren fastsætter de nærmere regler om kundgørelse af fredning af sådanne bygninger.

Den gældende lovs bestemmelser om meddelelse om fredning til kommunalbestyrelser og politi-